

Verandi kontrollinstansir – færingar og ekspertisa Sum nú er finnst eisini ríkismyndugleikar, sum juridiskt sæð hava kompetencu sum kontrollinstansir. Tað eru millum annað hesin kritikkurin verður hendur í móti, tá vit vilja placera ábyrgdina fyrri stöðuna uttanfyrri Føroyar. Ein av hesum er ráðgevarin nevndin fyrri Føroyar. Vit kunnu á ongan hátt koma uttanum, at hesir ekspertir í nógv ár hava gjørt vart við, at gongdin í Føroyum í 80-um var fullkomiliga ør. Kritikkurin nú snýr seg um, hví hesar ávaringar ikki færdur til at statsministerið, sum situr við tí juridisku kompetencuni viðvíkjandi Føroyum, ikki fyrri langt síðani setti tiltekning í verk fyrri at stöðga gongdina. Og her kemur spurningurin um lóg og praksis aftur inn. Hvussu hevði ein slík innblanding verið móttikin í Føroyum? – ógvuliga negativt, eri eg viss í. Tí um tað er nakað, við færingar hata, so er tað ekspertisa, sum skal fortelja okkum hvat vit áttu at gjørt. Nei, sjálvandi vita vit allarbest hvat er gott fyrri okkum og Føroyar. Hesin hugsanarháttur visir seg alla staðni í samfelagnum. – Við at politikarar uttan útbúgving nærmast hafa onnur, ið hava valt at uppná vitan gjøgnum útbúgving – og við at hesir somu politikarar hava hafað fiskivinnuføringar, tá teir í ávís hava ávarað um, at fiskastovarnar vóru útpínur, við at vísa til einkultúmi, har tað okkurt árið vísu seg at vera meiri fiskur á einum ávisum øki, enn ekspertisan hevði roknað við.

Hesin hugsanarháttur kom eisini týðuliga fram á fundinum í Árhús um stöðuna í Føroyum. Sum lesandi kandi ein seg ikki serliga vírdan av føroysku politikarum, sum ikki søgdu seg kenna nakra ábyrgd fyrri, at gera tað liviligt hjá okkum heima, so tann stóri ressourceurin – sum ein meiri útbúgvið fólk er – yvirhøvur kemur heim aftur. Sum nú er hava vit t.d. ikki rætt til arbeiðsloysisstuðul eftir lokna útbúgving, av tí at ein sjálvandi ikki hevur verið tilknýttur arbeiðsmarknaðinum, meðan ein hevur lisið. Til henda spurning bleiv svarað, at um Føroyar fyrri okkum einans merktu økonomi, so var tað kanska líka so gott, at vit blivu verandi niðri. Sjálvandi merkja Føroyar meira fyrri okkum enn reint mammon, men ein má eisini vera realistiskur og viðganga, at ein ikki fær mat í munnin við at siga – á, sum tað er deiligt at vera heima aftur í Føroyum. Serliga ikki, tá lestrarlár skulu afturgjaldast, hóast tú hevur arbeiði ella ei.

Fyrri at halda fast í tí føroysku aversiónini av klókum fólk uttanfrá – og serliga úr Danmark – kundi ein spurt, um hetta møgulega var orsök til at danska stjórnin valdi at geva IMF uppgávu at rudda upp í Føroyum. Um so er, var tað faktiskt rættuliga klókt taktiskt sæð, tí færingar hava nógv lættari við at góttaka at vit eru

undir altjóða umsiting, enn at viðganga at vit eru undir danskari umsiting. Nakað, sum talar fyrri at hetta er orsök til at IMF er komið við í spælið er jú, at tað er danska stjórnin, sum heilt klárt hevur definerað uppgávuna hjá IMF, at at hetta tí í veruleikanum er ein uppgáva, sum danir sjálvir kundu klára.

Møguligir færingar kontrollinstansir
Men tá vit nú hava so ringt við at taka við læru uttanfrá, lat okkum so uppbyggja okkara egnu kontrollinstansir. Soleiðis kunnu vit bert vóna, at politikararnir hava lættari við at taka við ráðum frá ekspertisa, tá henda er færing. Her hugsi eg fyrst og fremst um landsins leiklut. Sum kunnugt hevur landsbankin einki peningapolitiskt vald, av tí at vit hava danskan valuta, men harafturimóti kundu færingar saktans avgjört at landsbankin skuldi virka sum kontrollinstansur fyrri peningalífninginum inn og út úr landinum. Ein tilkúð ópolitiskur kontrollinstansur kundi hugsað at kunna hevja seg upp um persónlig vinnulífsáhugamál og harvið reint samfelagsbúskaparliga mett um ein ávís slaga var haldgøð og realistisk.

Ein verandi kontrollinstansur á landsbúskaparliga økinum er lógin um kreditfelagslár skulu undirskrivað av landsstýrinum. Her er aftur eitt dømi um, at ein formellur bygnaður, sum er útmærkaður í sjálvum sær, ikki virkar eftir ætlan. Verandi skipan hevur nevniliga virkað sum eitt gummistemplur, har realismen viðvíkjandi lánnum til lögur ikki hevur verið kannað til grundar, men harafturimóti hevur jattað sløgum fyrri eitt gott orð.

Samanumtikið
Samanumtikið haldi eg tað vera ógvuliga týðningarmikið at vit – við tí verandi skipan hevur loyvt í mente, taka stöðu til spurningin um framtíðarbygnaðin. T.v.s. at vit skulu taka stöðu til um vit eru nógv vaksni til at taka stig til at klárleggja okkara kompetencu, og síðani sjálvi taka ábyrgd av tí gongd í samfelagnum, sum galdandi skipan loyvir.

Guðrun Rógvadóttir
Stud. scient. pol.

30.000 hittast til Bahá'i ráðstevnu

Føroyingar taka lut í altjóða risa samkomu í New York – millum 2100 fólksløg

NEW YORK – Í døgnum 23. - 26. november komu okkurt um 30.000 bahá'iar saman í New York í sambandi við ta Bahá'i Heims Ráðstevnu, sum stíri merki við størstu og mest fjølbroyttu samkomu av bahá'ium nakrantíð. Ráðstevnan, ið fór fram í Jacob Javits Center, var ein serstøk og sjáldsom framsýning av heimsins yngstu heimsreligion, sum eisini telis millum heimsins skjótast vaksandi religionir.

Ráðstevnan ar annað av tveimum serligum, heimsdramatik tiltekum undir einum serligum »heilagum ári« fyrri bahá'iar. Við byrjan í apríl 1992 fóru bahá'iar kring allan heim undir eina eitt ára lange minningarhátíð í samband við at ein öld er lóðin síðani Bahá'u'lláh (1817-1892), grundleggjari Bahá'í Trúnnar, andaðist. Fyrri bahá'iar allstaðni umboðar tað Heilaga Árið eina tíð til at grunda á uppgávuna og boðskapin hjá Bahá'u'lláh, ið kunnigjordi, at ell mannaættin er ein rasa, og at tann leingi fyrri-játtaði dagur heimsfríðarins skjótt fór at lýsa.

Samankomingin av bahá'ium úr so at siga hvørjum einasta landi, m.a. Føroyum, er kanska tann mest serligi parturin av ráðstevnu. Bahá'í Trúgvin er tann næstmest útbreidda av heimsins óheftu religionum, og bahá'iar koma úr meira enn 2100 etniskum bólkum. Fjølbrotyrleiki mannaættarinnar stendur sum ein innbygdur partur av tí stóra tilburðinum í New York.

Fyrri 80 árum síðani kallaði Abdu'l Bahá (1844-1921), sonur Bahá'u'lláh, New York fyrri »kertuljósið hjá Ameriku« og »byurin hjá kærleika Guds«. Hann segði eisini, »min vón er tann, at New York kann gerast so lýsandi, at hann kann upplýsa alt tað amerikanska meginlandið«. New York er síðani vörðin sæti fyrri Sameindum Tjóðir eins væl og ein altjóðaligur miðdepil fyrri handil og alskyns listargreinar. Ein annar atráttur við New York er tann stóri fjølbroyttleikin í býnum. Fyrri bahá'iar er fjølbroyttleiki ein orsök til fróir og íblástur.

Heims Ráðstevnan sjálv snúði seg um fyrilestrar, tónleik, film, myndasýningar og annað umframt andaktir vígdar til at hátíðarhalda tann eindarinnar arv, ið Bahá'u'lláh læt eftir seg. Fyrri bahá'iar er Heims Ráðstevnan eitt slíkt andaligt upplivisi, ið einum bert er fyrri einaferð í livinum.

Ein røð av eyka tiltøkum hava verið hildin í sambandi við ráðstevnu. Á Hilton Hotel, New York, varð skapað ein serlig holl, ið eftirlíknad í býarmyndir og ljóð frá New York umleið 1912, tá Abdu'l Bahá vitjaði býin. Millum onnur tiltøk taldust eitt nú ein klassisk konsert í

New York Carnegie Hall við luttøku av kendum tónleikarum umframt ein almenn konsert við tí gítta jazz tónleikaranum Dizzy Gillespie, ið er bahá'í.

1992 Heims Ráðstevnan er í veruleikanum onnur Bahá'í-samkoma av hesum slag. Í 1963 hittust umleið 6.000 bahá'iar til ta fyrstu Bahá'í-Heims Ráðstevnu í London. Tann tilburðurin var til minnis um, at 100 ár vóru lóðin síðani Bahá'u'lláh alment kunnigjordi sína uppgávu.

(26. nov. 1992)

Bahá'í Trúgvin er ein av heimsins skjótast vaksandi óheftu religionum. Hon er upp á 150 ár vörðin heimsins næstmest útbreidda religion aftan á Kristindóm og er í dag umboðað í so at siga hvørjum einasta landi.

23. - 26. nov. hittust 30.000 bahá'iar úr øllum herðashornum til eina stóra Bahá'í Heimsráðstevnu í New York. Hendan ráðstevna var hæddarpunktið í tí »heilaga ári«, ið setir merki við, at ein öld er lóðin síðan profeturin og grundleggjari av Bahá'í-Trúnni, Bahá'u'lláh, andaðist.

Umframt tann sera skjóta vøksturin og óvanliga rasuliga og mentanarliga fjølbroyttleikan í Bahá'í Trúnni, umframt søguna um tær áhaldandi forfylgingarnar av Bahá'í samfelagnum í Iran, so eru fleiri punkt, ið óivað eru áhugaverd fyrri tygara lesarar:

- Tað eru meiri enn 5 mill. bahá'iar kring heimin;
- Eingin staðtt av prestum ella prædikunnum er í Bahá'í Trúnni;
- Bahá'í Trúgvin verður stjórnar av ráðum, ið eru vald uttan uppstilling ella valstríð;
- Bahá'í Trúgvin góðtekur einans figgarligan stuðul frá bahá'ium;
- Síðani sína byrjan hevur Bahá'í Trúgvin lagt dent á javnstøðu millum kvinnur og menn, heimsfríð og einleika mannaættarinnar; og
- Bahá'iar trúgva, at

Bahá'u'lláh, profeturin og grundleggjari av teirri religion, var tann higar í seinasti Boðberi Guds, og at grundleggjarnir av øllum heimsreligionum hava sett fram somu andaligu læru.

Søgan um Bahá'í Heims Ráðstevnu er rættiliga áhugaverd:

- Fleiri umboð úr Føroyum eru við á ráðstevnu;
- Eitt dømi um tann stóra eldhugan, er at fleiri bahá'iar úr Papua Ný Guinea hava selt hús og heim og viðkað sína búnaðarjörð fyrri at gjalda ferðina til New York;
- Bygdafólk, ið ongantíð hava verið longri enn fá kilometrar heimanifrá, eru væl og bahá'iar úr nymans býum kring heimin hittast í New York;
- Hundrabtals mál og dæmlektir verða tósar av lekturarnum á ráðstevnu;
- Meira enn 90 hotell eru »bookað«, frá lokalað KFUM til Waldorf Hotel

Bush forseti sendir heilsan til bahá'iar

»Eg taki undir við tykkum í bøn um, at vit kunnu siggja hesar grundleggjandi meginreglur færdar út í livið í hvørjum landi«, skrivir George Buss til Heims Ráðstevnu 1992.

Forsetin í USA, George Bush, var millum teirra, sum settu ein hátíðarligan dám á ta stóru samkomuna av yvir 30.000 bahá'ium fyrri viku síðani á einari Heims Ráðstevnu í New York.

Aftan á at stevnan var sett av borgmeistarum í New York, David N. Dinkins, og hennara fyrsti dagur, 23. november, alment fekk heitið »Bahá'í Heims Ráðstevnu Dagur«, varð ein skrivilig heilsan frá Bush forseti lísín upp fyrri eini áhoyrarafjöld úr 180 ymiskum londum.

»Tað fróir meg at kunna senda heilsu til bahá'iar, sum tit nú hátíðarhalda 100 ára dagin fyrri andlát Bahá'u'lláhs«, ljóðaði úr skrivinum, sum m.a. umboð úr Føroyum hoyrdu upplisið.

Tað fulla orðaljóðið í brævinum frá forsetanum var:

»Hvítu Húsini, Washington, 28. september 1992.

Tað fróir meg at kunna senda heilsu til teir amerikansku limirar í Bahá'í Samfelagnum og til milliðnir av bahá'ium kring heimin, sum tit nú hátíðarhalda 100 ára dagin fyrri andlát Bahá'u'lláhs, profet og grundleggjara av trúgv

tykkara.

Meðan mong av tykkum savnast í New York til tykkara Heims Ráðstevnu ella hittast aðrastaðni til gleim og hátíðarhald, so veit eg, at tit hugsa um trúarfelagar, ið ikki kunnu njóta tað trúarfrælsi og ta toleransu, sum Bahá'í lærurnar seta so høgt. Í talríkum samtyktum og Kongress yvirlysingum hevur USA aftur og aftur borið upp á mál ta vón, at bahá'iar í Iran, fjøðlandindum hjá tykkara trúgv, fara at verða loyvdar at praktisera sín trúna, eins og staðfest í Alheims Yvirlysingini um Mannrættindi.

Bahá'í lærurnar um átrúnaðarliga toleransu, eind mannaættarinnar, avtøkuna av fordómum, javnstøðu millum kynini og alheims fríðeru ein líkamlig-gerð av meginreglum, sum øll góðhugað fólk hamaeta og stuðla. Meðan tit heiðra lívi og skriftum Bahá'u'lláhs, taki eg undir við tykkum í bøn um, at vit kunnu siggja hesar grundleggjandi meginreglur færdar út í livið í hvørjum landi.

Eg ynski tykkum eitt gott og innihaldsríkt hátíðarhald.

George Bush.
Sóley Philbrow, Ann Kristin Nilsson, Ingelise

Sørensen og Sue Philbrow, ið umboðaðu tað føroyska Bahá'í Samfelagið á Heims Ráðstevnu, eru júst komnar aftur úr Amerika. Tær eru allar á einum máli um, at upplivisið var stórfíngið.

»Grundin til, at vit fóru til New York var, at vit vistu, at tað fór at verða eitt søguligt upplivisið fyrri lívið. 100 ára hátíðarhald verða vanligi ikki hildin so ofta, og tá ið ein kemur frá einum lítlum og fjarskotnum oyggjasamfelag sum Føroyar, er tað neyðugt at uppliva stórar samkomur, soleiðis at ein kann fáa eina hómung av, hvussu tað gongst aðrastaðni í heiminum«, viðmerkir Sue Philbrow. Dóttir hennara, Sóley, sigur soleiðis:

»Eg var ein av ungdómum, so eg var við í tí, sum var fyrri ungdómur; tað var um morgunin og um kvöldið. Um morgunin vóru vit býtt upp í bólkur, og har høvdu vit orðaskifti. Vit vóru uml. 10 í hvørjum bólk. Um kvöldið var sjónleikur, og har vóru einir 2500 ungir bahá'iar. Eg helt, at tað var stuttligt og spennandi at vera millum so nógv ung fólk«.

Framhald á síðu 18